

Dossier: «Una visió holística del benestar: sobirania personal, estat i sostenibilitat» coordinat per Fernando Álvarez

Per què 'Oikonomics'? Radiografia de deu anys de transformació

Xavier Baraza Sánchez

Director dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Joan Miquel Gomis López

Director de la revista *Oikonomics*

L'editorial de la primera edició d'*Oikonomics*, ara fa deu anys, descrivia l'entorn en què naixia la revista. Se situava aquesta iniciativa en el marc d'una societat que es trobava «en un estadi evolutiu accelerat, en el qual l'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) està tenint efectes transformadors que generen interrogants sobre el seu esdevenir». Per aquesta raó, la nova publicació es plantejava com a objectiu global «l'anàlisi de les interseccions entre l'economia i l'empresa en la societat actual» a partir de la «proposta de reflexions que ajudin a interpretar la dimensió i les conseqüències d'aquesta transformació, especialment d'aquelles transformacions derivades de la producció i de l'intercanvi d'informació i coneixement».

Ja des del moment de la seva fundació, *Oikonomics* es presentava com una revista acadèmica divulgativa sorgida des dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC «amb una clara missió de transferència de coneixement a la comunitat acadèmica, però amb una forta vocació per ampliar la seva influència en àmbits professionals, empresarials i socials». Atesa la magnitud de la transformació que s'identificava fa una dècada, la publicació es proposava «actuar com a nexa d'unió entre les comunitats acadèmiques i els agents socials, empreses i organitzacions involucrades en els processos de canvi».

L'esmentat editorial es recollia sota el títol de «Per què *Oikonomics*?», que en aquest desè aniversari recuperem i ampliem. El recollim com a evidència del fet que l'essència dels seus plantejaments inicials continua intacte. I l'ampliem per mostrar que la magnitud de la transformació que avui podem identificar es manté i probablement va més enllà per introduir-se en una dimensió fins i tot més complexa. I tot en un context en què, com fa deu anys, «la col·laboració entre aquests agents és indispensable per a superar els reptes i les oportunitats en benefici del conjunt de la societat».

A l'hora de fer balanç d'aquests primers deu anys, com ens proposàvem inicialment, hem assolit l'objectiu de dissecar «qüestions paradigmàtiques que simbolitzaven aquest estadi evolutiu accelerat» cercant respostes a entorns d'incertesa en temes avui determinants. Tractats de manera monogràfica en cadascuna de les seves edicions, *Oikonomics* ha analitzat matèries fonamentals per descriure la transformació: la responsabilitat social com a model de gestió, la innovació i la transformació digital, les persones i organitzacions davant les noves maneres de treballar, les infraestructures i la mobilitat sostenible, els vectors de la sostenibilitat vistos des de l'economia, l'anàlisi de l'economia de plataforma, el gènere i l'empresa, la revolució 4.0 (progrés o precarització?), el màrqueting digital (revolucionant el consum i la societat), el futur de les finances (ètica, tecnologia i globalització), logística i cadena de subministrament en la nova era digital, dirigir persones per transformar organitzacions en temps d'incertesa, els reptes del turisme, l'economia social i solidària, repensar l'ensenyament de l'economia a la universitat, prevenció de riscos laborals en temps de crisi, el futur de la Unió Europea, les xarxes socials, o l'*e-learning* en l'economia i l'empresa.

Deu anys després del naixement de la revista, l'estadi evolutiu de la societat continua sent molt accelerat fins a assolir un nivell en què es multipliquen els interrogants sobre el seu esdevenir als quals ens referíem. El desenvolupament ja imparable de la intel·ligència artificial (IA) és un dels elements transformadors de conseqüències avui desconegudes.

Però n'hi ha d'altres també rellevants. És el cas dels reptes que es plantegen des de la sostenibilitat, identificats ja des de fa molts anys, però que assolixen avui una nova dimensió, allunyada de les estratègies del blanqueig verd i en favor de polítiques rigoroses de llarg termini. I en aquest entorn, el paper d'*Oikonomics* continua sent el mateix amb la proposta de reflexions que ajudin a interpretar la dimensió i les conseqüències d'aquesta evolució.

Com a publicació, la revista afronta reptes renovats. Les possibilitats que les noves eines derivades de la IA faciliten per a la creació i difusió de continguts, poden ser molt positives. Institucions com la mateixa UOC són un exemple d'èxit dels beneficis que pot aportar l'aplicació d'aquestes eines en la generació i transmissió de coneixement. Però, en aquest entorn s'identifiquen també riscos. La facilitat amb què les TIC permeten la difusió de continguts representa també un risc per a la societat en la mesura en què els mecanismes de control de la qualitat de la informació es dilueixen i, fins i tot, desapareixen en escenaris determinats. Les anomenades *notícies falses* (*fake news*) representarien el cas paradigmàtic extrem d'aquest fenomen. Interessos polítics i/o econòmics mal interpretats incentiven aquest tipus de pràctiques que avantposen la immediatesa i els factors emocionals als reflexius i troben en les xarxes socials un canal de difusió d'una eficiència que no té precedents.

Un entorn en què la banalització de la informació pot ser lucrativa davant la inversió elevada que requereix el rigor i la generació de continguts de qualitat basada en el treball d'investigació. És en aquesta disjuntiva on institucions com les universitats són cridades a exercir un paper fonamental, a participar en els debats socials aportant continguts que podem englobar en el marc de les publicacions anomenades d'*alta divulgació*, difícilment rendibles econòmicament avui fora d'un àmbit filantròpic. *Oikonomics* se situa en aquest espai. Un espai que es complementa amb una altra funció bàsica de les universitats com és la de les publicacions científiques. De fet, la nostra revista vol actuar també com a nexa d'unió per apropar el coneixement obtingut de la recerca puntera en dos àmbits. Per una banda, en la comunitat acadèmica (estudiantat, professorat, *alumni*), però també en els agents socials als qui poden interessar aquests resultats científics per disposar d'informació i coneixement de qualitat que permetin interpretar amb rigor les característiques de la transformació que estem vivint i considerar-les en els seus processos de decisió.

La contribució d'*Oikonomics* en aquests deu anys s'ha volgut situar en aquesta dimensió. Un repte ambiciós i estimulant que continua intacte.

Citació recomanada: BARAZA, Xavier; GOMIS, Joan Miquel. «Per què 'Oikonomics'? Radiografia de deu anys de transformació». *Oikonomics* [en línia]. Maig 2024, núm. 22. ISSN 2330-9546. DOI: <https://doi.org/10.7238/o.n22.2407>

Xavier Baraza

jbaraza@uoc.edu

Director dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC)

Director dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC). Professor agregat dels Estudis d'Economia. Ha estat director acadèmic del màster universitari en Prevenció de Riscos Laborals (2011-2022) i sotsdirector de docència (2018-23). Doctor pel departament d'Enginyeria Química (UB). Enginyer Químic (UB). La seva docència i recerca s'emmarca en l'àmbit de la prevenció de riscos laborals i l'organització industrial. En l'àmbit de recerca, pertany al grup consolidat Digibizz (UOC) i centra els seus interessos en l'anàlisi de l'accidentabilitat laboral en diversos sectors productius i en la modelització de grans accidents químics.

Joan Miquel Gomis

jgomisl@uoc.edu

Director de la revista *Oikonomics*

Director de la revista *Oikonomics*. Professor agregat dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC). Ha estat director acadèmic de la diplomatura i del grau de Turisme (UOC) en el període 2006-2017. Doctor pel departament d'Economia i Organització d'Empreses (UB). Llicenciat en Ciències de la Informació (UAB). La seva docència i recerca (en el grup NOUTUR de la UOC) se centren en l'àmbit del turisme en l'aplicació de les TIC a la comercialització, la innovació i la qualitat, la sostenibilitat i la responsabilitat, la gestió de les destinacions i la gestió pública del turisme.

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres (autoria, nom de la revista, institució editora) de la manera especificada pels autors o per la revista. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>.

ODS

